

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Quæst. 230. An & quando ex homicidio casuali incurrantur irregularitas
aliæque pœnæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73982](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73982)

suo damno possint impedire homicidium, & non impediunt, incurunt irregularitatem, & Jure Civili puniuntur ut homicidæ; quia sunt causa moralis homicidii, & moraliter habentur pro faciente

homicidium, Avil. l. c. du. 7. Concl. 2. Suar. l. c. f. 4. n. 5. Pith. n. 43. cæterique AA. citati pro resp. preced.

CAPUT II.

De Homicidio casuali & deliberato injusto & necessario ad sui defensionem.

Quest. 230. An & quando ex homicidio casuali incurrantur irregularitas aliæque pœnæ?

Resp. Primò: Ob homicidium minùs propriè casuale (nimirum quod nullo modo est voluntarium, sive nec directè, nec indirectè, nec in se, nec in causa, ad obque omnino inculpabile, quale est commissum ab amente, infante, dormiente, planè ebrio) nulla, sive nec Civilis nec Canonica incurritur, ut patet; quia pœna imposita supponit culpam, hæc autem ultum rationis. Castrop. tr. 29. d. 6. p. 15. §. 4. n. 1. Gobat. tr. 5. c. 20. n. 5. quod tamen attinet ebrium, quamvis eum, qui in plena ebrietate occidit alium, saltem extraordinariâ pœnâ plectendum, & ab irregularitate non excusandum, teneant Gail. l. 2. obser. 110. n. 27. & 28. Sylv. l. c. 9. 4. n. 5. & Cardin. meliùsque sic statuunt Fagund. in præcep. Eccles. 4. L. 1. c. 1. à n. 16. si antequam usu rationis privatus occisionis vel mutilationis periculum prævidit ex eo, quòd novisset semulentum arma corripere & obvios invadere solere, quod tamen negat Nav. man. c. 27. & 28. Covar. in clem. si furiosus p. 3. n. 3. si cædes & mutilatio accidit præter omnem suspicionem, eò quòd ejus periculum non fuerit prævidum, nec prævideri poterit, dum nimirum ebrietas accidit præter opinionem ex Vino multò, quàm estimatur, generosiore. De cætero eum, qui, cum sciret se in plena ebrietate proximum quemvis solere periculose invadere & animo cædis perpetranda se inebriasse probaretur, homicidio secuto pœna illius ordinariâ plectendum, docent Tiraq. de pœn. tempor. cas. 6. n. 10. Harprecht ad §. item lex Cornel. Insti. de publ. jud. n. 287. Hunold. de Inst. Tom. 6. tr. 2. n. 298. quos citat & sequitur Wiestn. h. t. n. 71. eò quòd tale homicidium sit verè dolosum. Secus, si conscientius suæ consuetudinis absque tali animo se inebriasset, ut juxta L. & §. cit. v. virium. Tiraq. l. c. n. 11. Covar. cit. n. 4. Clarus §. fin. q. 60. n. 12. Menoch. de arb. cas. 325. n. 5. Wiestn. n. 72. ex ea ratione, quòd ordinariâ legis Cornel. seu pœna mortis plectatur solum homicidium proposito & dolo malo perpetratum.

2. Resp. Secundò: Ob homicidium propriè casuale, seu secutum ex opere voluntario licito sine omni culpa & dolo, nimirum ad quod cavendum debita diligentia adhibita, non contrahitur irregularitas nisi ulla alia pœna, etiam Juris Civilis; quia tale homicidium nec directè nec indirectè voluntarium imputari nequit ad culpam operanti, adeòque nec ad pœnam, utpotè quæ essentialiter culpam supponit; ita communis tam Theologorum, quàm Canonistarum. D. Thomas 2. 2. q. 64. a. ult. in Corp. juxta L. item Mela. §. 4. l. si putatur in sine. ff. ad leg. Aquil. l. 1. §. 5. C. ad leg. Cornel. de Sicar. c. lator. c. dilectus. c. ex literis. 14. c. ex literis. 15. c. significasti. c. exhibitæ. c. Joannes. c. quidam. h. t. quibus juribus concordat Constit. Carolin. a. 146. & quibus variu hu-

justi modi casus inducuntur. Sic v. g. dictas pœnas non incurrit, qui debitâ cautelâ adhibita ex charitate aut officio levat ægrotum, isque ex isto motu moriatur, item qui ex præscripto medici præbet pharmacum, quod mortem asserit, item dum plures loco & tempore debito pilâ, conis, jaculatione; aliòve honesto & non periculoso lusu se distrahunt unus eorum fortuitò percutitur aut traicitur, item dum aliquo campanam debito modo pulsante pistillum decidens prætereuntem interemit, item dum equitans equum, qui de se feroc non erat, vel ejus ferociam ignoravit, fortè terrefactum cohibere non valens prætereuntem obrivit, item qui ex alto trabem projicit priùs prospiciens, nemine viso, fortuitò transeuntem occidit, quos casus & alios citatis Canonibus, in quibus continentur singuli, declaratos vide apud Pith. h. t. à n. 47.

3. Resp. Terriò: Dum verò in actione vel opere licito adhibita non fuit debita diligentia præcavendi periculum mortis, adeòque admissa culpa lara theologica, ob homicidium inde secutum incurritur irregularitas & aliæ pœnæ juris saltem extraordinariæ, quia tunc homicidium est aliquo modo voluntarium, etsi actio sit licita. D. Thom. l. c. aliæque communiter. Arg. c. presbyterum. h. t. ubi refertur quendam presbyterum causâ disciplinæ seu correctionis percussisse puerum in capite, qui post dies paucos mortuus fuerit, super quo consultus Alex. Papa III. respondit, eum removendum perpetuò ab altaris ministerio & ab officio Sacerdotali deponendum, si puer inde interit vel in aliam infirmitatem incidit, ex qua deinde mortuus; ratio hujus responsi est, quòd, licet percussio illa bonâ intentione, nimirum correctionis causa, facta, quia tamen percutiens in illa excessit debitum modum & moderationem, nec percutiendo periculosam partem corporis debitam diligentiam cavendi periculum mortis in castigando adhibuit, culpabilis & imprudens fuit, quin & ipsa actio seu percussio illicita, unde hic casus non ita propriè sumat responsionem, quippe quæ supponit actionem de se licitam, qualis quidem in genere est correctio, non tamen talis quidem in genere est correctio, quæ sit percussione baculi in capite; quare etiam monent DD. Magistros in discipulis castigandis nimium excedentes semper reputandos irregulares, si mors vel mutilatio inde sequatur, præsertim cum levis tantum castigatio magistris sit permilla, per L. sed etsi. §. ult. ff. ad leg. Aquil. & L. seq. præceptoris nimia sævitia culpæ assignetur. Dixi: ob culpam latam theologicam, hoc est, mortaliter peccaminosam, ita ut non sufficiat culpa juridica, admissam in omissione adhibendæ diligentie ad præcavendum periculum mortis incurri dictas pœnas, hanc enim ad hoc requiri, probabilis & cum communiore docent Navar. man. c. 27. n. 251. Suar. de cens. d. 47. f. 5. n. 8. Gonz. in c. de cætero. h. t. à n. 1. Castrop. tr. 29. d. 16. p. 15. §. 4. n. 1. Pith. h. t. n. 63. Dian. p. 4. tr. 2. resol. 21. Gobat. tr. 5. c. 20. n. 1. Wiestn. h. t. n. 82.

Reiffenst. *h. t. n. 187.* Arg. *c. quæstum. de pœnis. & remiss.* ex ea ratione, quòd, dum jura nihil statuunt expressè circa qualitatem culpæ, benignior pars est amplièctenda, ac ideo in materia præsertim irregularitatis, quæ est pœna gravissima, exigitur culpa lata pœnæ proportionata, Arg. *L. semper. ff. & c. in pœnis. de reg. juris in 6.* contrarium, nimirum sufficere etiam levem, tenentibus cum *gl. in c. significasti. h. t. v. scripsisset.* Cajetano *v. irregularitas.* Covar. *l. c. §. 4. n. 9.* & alius, Arg. *c. 7. & 8.* ubi tamen incurri irregularitatem & excommunicationem ex textu deducunt A. A. alij, culpam fuisse gravem.

Quæst. 231. *Nam ob homicidium casuale secutum ex opere illicito inducatur irregularitas aliæque pœnæ juris, dum debita diligentia non omis-
sa?*

R Esp. Non convenire in hoc AA. affirmant absolute cum D. Thom. 2. 2. q. 64. a. 8. Cajet. *ibid.* Laym. *l. 3. r. 3. c. 10. n. 4.* Fagn. *ad C. ad audientiam. h. t. n. 9.* & alij Canonistæ, præsertim veteres. Arg. *c. dilectus. h. t.* ubi, dum ab irregularitate excusantur, qui operi licito dant operam, si adhibita diligentia ex eo sequatur homicidium, ex quo à contrario inferre licet, ac liberari ab ea, dum ex opere illicito etiam adhibita diligentia sequitur homicidium, & *c. tuanos. & c. sententiam, ne Clerici & Monachi,* ubi Clerici in sacris constituti & Monachi sunt irregulares, si medicinam vel chirurgiam exercentibus etiam omni diligentia adhibita mors sequatur, quòd istiusmodi exercitium ipsis illicitum sit extracatum necessitatis, juxta *gl. in c. tua nos. v. congruebat. & Abb. ibid. n. 2.* & ea ratione moti, quòd per homicidium secutum tam ex opere illicito quam licito facilius inducatur irregularitas, Arg. *c. dilectus & c. Joannes h. t.* Alii è contra apud Suar. *l. c. §. 6. n. 4.* absolute docent contrarium; eò quòd velint tale homicidium non esse voluntarium, alij, ut Covar. *l. c. p. 2. §. 4. n. 10.* Nav. *l. c. n. 121.* Avil. *de cens. p. 7. d. 6. f. 1. du. 1.* Castrop. *l. c. d. 6. p. 15. §. 4. n. 4.* Suar. *l. c. §. 6. n. 9.* Sanch. *de matrim. l. 9. d. 32. n. 5.* Pirh. *h. t. n. 65.* Wiestn. *n. 80.* & c. melius distinguunt, ita ut affirmant, si opus, ex quo sequitur homicidium, ex natura sua periculosum est, & mortis vel mutilationis inducivum, & præsertim si ideo prohibutum, v. g. chirurgiæ, balistaræ & c. respectu imperitorum, cum tale opus exercenti censetur aliquo modo in causa voluntarium; ita ut, qui hoc voluit, voluisse videatur ipsum homicidium ex juris interpretatione & præsumptione. Secus, si opus illicitum ex se non est ita periculosum, neque ob homicidii periculum prohibutum. Quare irregularis non erit Clericus venationi Clericis prohibita insistens, si hominem, quem adhibita diligentia putavit feram, occidat; adulter, dum ex adulterio sequitur inopinatè cædes adulteræ in adulterio deprehensæ, ita A. A. citati, qui etiam ad argumenta ab adversariis adducta bene respondent, primò, non rectè formari argumentum in pœnalibus præsertim irregularitatibus, cum illæ non contrahantur præterquam in casibus jure expressis. Secundò, quòd casus relatus in *c. tuanos.* specialis sit, quo jus Clericis in sacris constitutis etiam chirurgiæ peritis prohibet illius exercitium ob periculum mortis non rarè cum illo conjunctum, illiusque prohibitionis transgressores ab irregularitate non esse immunes, quoties ex chirurgia extra necessitatem exercita etiam adhibita omni diligentia sequitur mors aut mutilatio, ut Suar. *l. c. n. 12.* cujus contrarium est in Laicis, qui,

etsi iis in pœnam alicujus criminis vel ob aliam causam extrinsecam prohibitum sit exercere medicinam vel chirurgiam, non incurunt irregularitatem, si periti artis adhibuerint in curando diligentiam, etiam si mors sequatur, quia exercitium hoc iis prohibitum non est ob periculum mortis, sed solum Clericis, Pirh. *h. t. n. 69.* citatis Suar. *l. c. Avil. l. c. l. 1. du. 2. in fine.* Tertiò irregularitatem non obstante adhibita debita diligentia ex opere illicito quam licito facilius adhuc contrahi, quia dans operam rei licitæ præsumitur adhibuisse porius debitam diligentiam, quam dans operam rei illicitæ, tradit Castrop. *l. c. §. 4. 6.*

Quæst. 232. *An & qualiter in dubio commissi homicidii quis censendus irregularis?*

1. R Esp. Primò: Dum dubium est juris, seu dubitatur, num actui seu in hoc vel illo casu statuta irregularitas, in neutro foro incurritur irregularitas, seu censendus quis non est irregularis. Siquidem, ut jam aliquoties dictum, irregularitas non incurritur, nisi in casibus jure expressis. *c. is, qui. de sent. excom. in 6.* jure autem expressum dici nequit, de quo dubitatur, num de eo lex vel canon aliquis existeret, ac ita cum communi tenent Suar. *l. c. d. 40. f. 5. n. 4.* Sanch. *l. 1. mor. c. 10. n. 42.* Pirh. *h. t. n. 59.* nec obstant textus *c. ad audientiam. c. significasti. c. penult. h. t.* loquuntur enim de dubio commissi homicidii, ac proinde de dubio facti, unde extendi non debent ad dubium juris, quorum dubiorum dispar est ratio in inducenda irregularitate; cum, etsi ea procedat ex facto tanquam ex radice vel occasione, per se autem oritur ex jure, quod eam statuit tanquam ex causa efficiente, & hinc, si jus sit dubium, vel incertum, non posset inducere irregularitatem. Pirh. *l. c. vers. altera pars.*

2. R Esp. Secundò: In dubio facti nimirum homicidii commissi, dum dubitatur, num illud, cui certum est, jure indictam & decretam esse irregularitatem, hic & nunc commissum à Titio, seu is illius causa existeret, in utroque foro externo & interno censendus est irregularis, & is pro tali se gerere tenetur. Covar. *l. c. p. 1. n. 3.* Azor. *instr. mor. l. 2. c. 19. q. 10. & 11.* Suar. *de cens. l. c. §. 5. n. 12. & §. 6. n. 1. 10. & 11.* Sanch. *l. 1. mor. c. 10. n. 42.* Sayr. *in Clav. Reg. l. 1. c. 13. n. 23.* Pirh. *cu. n. 59.* juxta *c. ad audientiam. h. t.* ubi dum dubitabatur, num vulneratus ex occisione seu causa vulneris decessisset, arque ita dubium facti esset, num nimirum presbyter ille vulnerans commississet homicidium, Pontifex tamen judicavit illum irregularem; loqui autem illum de utroque foro, ex eo probatur, quòd ubi non proceditur ex sola præsumptione, forum internum non discrepat ab externo, in dubio autem facti forum externum non fundatur in præsumptione, sed eodem modo supponit rem esse dubiam, sicut supponit forum conscientia, ideòque, qui judicatur irregularis in foro conscientia, debet etiam judicari in foro externo; ad hæc *cit. c.* aperte loquitur de re deducta ad forum externum, ut constat ex principio illius, *ad audientiam Apostolatus nostri pervenit,* hujus igitur irregularitatis incurset ob dubium facti homicidii sunt, si quis foemina dedit causam ad abortum, sed dubitabat, an foetus esset animatus, censendus est irregularis, quia est dubium facti. Sanch. *l. c. n. 43.* apud Pirh. *n. 60.* item qui confuluit homicidium, dum adhibita diligentia dubitat, an suo consilio induxerit ad homicidium, gerere se debet, ut irregularem, cum hoc sit dubium facti, quia